

УДК: 616.9:378-057.875-054.6

Дубинська Г.М., Лимаренко Н.П., Коваль Т.І., Боднар В.А., Полторапавлов В.А.,
Ізюмська О.М., Котелевська Т.М., Прийменко Н.О., Сизова Л.М., Руденко С.С.,
Здор О.І., Артем'єва О.В.

Українська медична стоматологічна академія, м. Полтава

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ОПАНУВАННЯ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК ПРИ ВИКЛАДАННІ ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ ІНОЗЕМНИМ СТУДЕНТАМ

З метою покращення оволодіння практичним матеріалом на кафедрі інфекційних хвороб з епідеміологією застосовуються різні засоби контролю рівня підготовки студентів: оволодіння практичними навичками - огляд хворого з призначенням плану обстеження і лікування (робота у відділенні біля ліжка хворого); розв'язання ситуаційних задач; тестовий комп'ютерний контроль; розв'язання задач «Крок-2». Кафедра створює адекватні умови для опанування студентами практичних навичок івмінь у клініці інфекційних хвороб, щоб майбутні лікарі могли впевнено працювати в закладах охорони здоров'я.

Ключові слова: *практичні навички, іноземний студент, інфекційні хвороби.*

Провідним напрямом діяльності вищої освіти України стала інтеграція в єдиний європейський освітній простір. Перспективні проекти у вищій освіті спрямовані на формування єдиного відкритого простору вищої освіти, розвиток європейської співпраці у сфері контролю за якістю вищої освіти, прийняття системи освітньо-кваліфікаційних рівнів «бакалавр-магістр» та ін. Головною умовою формування єдиного європейського освітнього простору, до якого долучилася Україна, є підвищення якості вищої медичної освіти, виведення її на рівень сучасних європейських стандартів і надання конкурентоспроможних можливостей. Упровадження в педагогічний процес кредитно-модульної системи спрямоване на інтенсифікацію навчання, підвищення мотивації студентів, розкриття їхнього творчого потенціалу, покращення якості засвоєння матеріалу, оволодіння новітньою сучасною інформацією, інтегрування

засвоєних знань з іншими дисциплінами, розвиток клінічного мислення для майбутньої лікарської професії [2]. Процес інтеграції в європейський простір вищої освіти України дозволяє проводити підготовку й українських, й іноземних студентів у єдиній системі, що відповідає світовим вимогам.

Важливим елементом інтернаціоналізації освіти є мобільність студентів і викладачів, яка здійснюється у рамках трансєвропейських освітніх програм, двосторонніх договорів між державами про співпрацю у сфері освіти, науки і культури, міжуніверситетських угод про академічні обміни.

Участь України в цій системі навчання підвищує її імідж, забезпечує збільшення кількості іноземців, які б хотіли навчатися в українських вищих навчальних закладах. Навчальний процес будується з урахуванням релігійних, національних і мовних традицій студентів різних країн, що дає їм можливість комфортніше почуватися у вищому навчальному закладі.

Успішна професійна підготовка майбутнього лікаря потребує адекватних і ефективних методів навчання, особливо студентів-іноземців. Резервом поліпшення якості підготовки лікарів є організація навчального процесу на основі методичної системи, орієнтованої на остаточний результат – підготовку фахівців, що відповідають вимогам медичної науки і охорони здоров'я [1, с. 423-426]. Прагнення викладача підвищити ефективність навчального процесу, змінити ставлення іноземних студентів на зацікавленість і потребу в отриманні знань під час навчання стимулює пошук нових шляхів і механізмів викладання, що сприяє якісному засвоєнню навчального матеріалу та формуванню нових умінь і навичок. Специфічним у навчанні іноземних студентів є те, що процес оволодіння знаннями відбувається нерідною мовою, в новому іншомовному середовищі, що створює значні труднощі в розумінні, переробці та засвоєнні нової інформації[3].

Викладачі кафедри інфекційних хвороб активно застосовують у навчанні іноземних студентів стандартні й інноваційні методи [5]. Методика викладання іноземним студентам потребує обов'язкового використання наочних засобів навчання – таблиць, слайдів, відеофільмів, що сприяє покращенню практичної

клінічної підготовки, формуванню розвитку логічного, клінічного мислення, тому особливу увагу в процесі викладання інфекційних хвороб слід звернути на впровадження сучасних комп'ютерних технологій, що сприяє якісному вдосконаленню навчального процесу для іноземних студентів.

Іноземні студенти не можуть однаковою мірою засвоїти навчальний матеріал тому, що не вміють ефективно працювати, акцентувати увагу на найважливіших питаннях, не володіють достатньою мірою мовою навчання. З цієї причини важливою в навчанні студента стає роль викладача при розгляді матеріалу підручника, для обґрунтування діагнозу під час огляду хворого, проведенні диференційованої діагностики при написанні історії хвороби, а також при вирішенні ситуаційних задач, складанні плану обстеження і лікування, з'ясування складних для розуміння моментів у механізмі дії ліків, виборі медикаментозної терапії, критеріях ефективного і безпечного застосування ліків тощо.

Допомога іноземним студентам на аудиторних заняттях необхідна, оскільки їх самонавчання недостатньо ефективне і внаслідок низького рівня знань і мовного бар'єра буває неможливим. Вітчизняні методи навчання відрізняються від закордонних, де вони орієнтовані на самостійну позааудиторну і науково-дослідну роботу. Методи викладання, наприклад, у Великобританії, орієнтовані так, що відповідальність за успіх навчання несе студент, а вся дослідницька робота, яка складає левову частку університетського курсу, виконується студентами самостійно [6]. Професійна компетентність викладача, вміння викликати в студента інтерес до предмета, підвищувати мотиваційні стимули, спрямувати його роботу за найбільш важливими напрямками залишається важливою складовою ефективної організації навчального процесу [4].

При викладанні інфекційних хвороб провідною метою стає максимальне наближення студентів до хворих, доведення необхідності особливого підходу до інфекційного хворого, що потребує особливих навичок і вмінь клінічного мислення. Згідно з навчальною програмою 40% навчального плану займає самостійна робота студента – підготовка до практичного заняття, розв'язання

ситуаційних завдань, підготовка рефератів. З метою контролю рівня підготовки студентів застосовується контроль практичних навичок, перелік яких розроблено для студентів медичного і стоматологічного факультетів, комп'ютерний тестовий контроль, розв'язання ситуаційних задач, задач «Крок-2».

З метою поглибленого вивчення інфектології та зацікавлення студентів проводиться перегляд сучасних відеофільмів, роликів, як, наприклад, фільми з тем «Геморагічні гарячки», «Гарячка Ебола», «ВІЛ/СНІД», «Малярія» тощо. В електронній бібліотеці академії представлені підручники, навчальні посібники, монографії, навчальні відеофільми, наукові статті з різних тем інфектології. Окреме місце відводиться вивченню невідкладних станів: гострої недостатності нирок, наднирковиків, печінки, гіповолемічного, інфекційно-токсичного шоку, проявам ДВЗ, гіпертермічного стану, набряку-набухання головного мозку, проявів респіраторного дистрес-синдрому та ін.

Студенти, які бажають покращити практичні навички, мають змогу працювати з викладачем у відділеннях, де оглядають хворих, проводити консультації з лікарями-ординаторами і черговим лікарем задля вдосконалення вміння огляду хворих, правильно надати невідкладну допомогу при негайних станах, сформулювати попередній діагноз, призначити план обстеження і лікування. Таким чином студент формує вміння самостійного обстеження хворого, визначення провідного синдрому, обґрунтування попереднього діагнозу, проведення аналізу наявних додаткових лабораторних і інструментальних методів дослідження, проведення диференційованої діагностики захворювання, формулювання й обґрунтування остаточного клінічного діагнозу, складання плану обстеження і лікування, визначення прогнозу перебігу хвороби, тобто опановує навички клінічного мислення.

В опануванні практичних навичок і вмінь студентам допомагають технічні та інформаційні засоби навчання, комп'ютерний контроль. Сайт кафедри наповнений корисною інформацією, іноземні студенти мають легкий доступ до неї з персонального комп'ютера, що забезпечує якісне сучасне навчання, дає

можливість істотно підвищити його ефективність, засвоювати тестові завдання різних рівнів складності, аналізувати ситуаційні задачі, вдосконалювати практичні вміння. Серед активних методів навчання важливими є ділові клінічні ігри, які наближають студента до лікарської практики, сприяють розвитку клінічного мислення, вміння застосовувати теоретичні знання в конкретній клінічній ситуації. Усе це стимулює в студента мотивацію до вивчення предметай отримання якісних знань. На основі ділової клінічної ігрової діяльності в студента формується низка психологічних особливостей, символічна функція свідомості, що дозволяє йому перенести властивості одних речей на інші. Елементи ділової гри будуються на матеріалі, який добре знайомий студентам і служить для закріплення чи повторення навчального матеріалу.

У групах студентів-іноземців навчаються слухачі різних національностей, у яких свої уявлення про дисципліну, традиції та звички. Це люди різної віри, ментальності, віку, життєвого досвіду, тому індивідуальний підхід до навчання і виховання іноземних слухачів став одним із пріоритетних методів роботи викладачів кафедри. Робота з іноземними студентами вимагає цілковитої відданості, наполегливості, постійного самовдосконалення і цілеспрямованості. Викладачі кафедри докладають максимум зусиль для досягнення найкращих результатів.

Навички і знання, які здобувають студенти при вивченні інфекційних хвороб, закладають основи загальної та професійної самоосвіти, необхідні для всього періоду творчої діяльності майбутнього лікаря-фахівця.

Література

1. Казаков В. Н. Пректирование и реализация системы управления обучением в медицинском ВУЗе / В. Н. Казаков, А. Н. Талалаенко, И. Н. Гарина и др. // Архив клинической и экспериментальной медицины. – 2000.– Т. 9, № 3. – С. 423-426.

2. Кремень В. Г. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу (документи : матеріали 2003-2004 рр.) / В. Г. Кремень. – Київ – Тернопіль, 2004. – 106 с.

3. Лещенко Т. О. Удосконалення мовної підготовки іноземних студентів / Т. О. Лещенко, В. Г. Юфименко, О. М. Шевченко // Удосконалення якості підготовки лікарів у сучасних умовах : матеріали наук.-практ. конф. з міжнародною участю. – Полтава, 2016. – С. 124–125.

4. Сисоєва С. О. Педагогіка та психологія : підручник для студентів вищих навчальних закладів непедагогічного профілю традиційної та дистанційної форм навчання / С. О. Сисоєва, Т. Б. Поясок. – К.: Міленіум, 2005 – 520 с.

5. Сарсенбаева С. С. Активные методы обучения в медицинском ВУЗе: учебное пособие / С. С. Сарсенбаева, Ш. Х. Рамаданова, Н. Т. Баймаханова. - Алматы, 2011. – 36 с.

6. Освіта U.A. Образование за рубежом: Обзор регионов мира.Режим доступа: <http://ruosvita.ua/abroad/higherschool/articles/25020/>.